

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö: VN/15547/2024

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa hyvinvointialueella, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä ei olisi enää lakisääteistä velvollisuutta huolehtia siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa perusterveydenhuollossa terveydentilaansa koskevan ajokorttilaissa tarkoitetun todistuksen tai lausunnon. Jatkossa ajokorttilausunto olisi lähtökohtaisesti hankittava yksityiseltä palveluntuottajalta. Lakiehdotus ei koskisi erikoissairaanhoidon.

Esityksen taustalla on myös tarkoitus edistää ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaika asiakastyöhön ja vähennetään ammattihenkilöstöltä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten määrää.

Tavoitteena on parantaa julkisen talouden kestävyttä ja luoda edellytyksiä velkaantumisen kasvun taittamiseen. Esityksellä pyritään osaltaan parantamaan hyvinvointialueiden edellytyksiä tuottaa lakisääteiset palvelut käytettävissä olevilla henkilöstöresursseilla. Hallituksen yhtenä tavoitteena on helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekryointipainetta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SuPer ei kannata esitystä ajokorttitarkastusten ja ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois hyvinvointialueiden järjestämistä vastuun piiristä. Mikäli esitys tulee voimaan, se tuo mukanaan alueellista eriarvoisuutta, vaikeuttaen harvaan asutuilla alueilla ikääntyneiden mahdollisuutta saada vaadittuja määräaikaistarkastuksia ja lausuntoja oikea-aikaisesti ja kohtuullisella hinnalla. Heillä

lausuntoa terveydentilasta vaaditaan ajokorttilaissa (386/2011) säädetyin aikavälein ja ne vaaditaan usein myös laajennettuina lausuntoina. Yksityisiä palveluntarjoajia ei välttämättä ole saatavilla kohtuullisen matkan päässä tai kustannukset lausunnon saamiseksi nousevat esteeksi usein pienituloiselle ikääntyneelle. On myös huomioitava, että erityisesti harvaan asutuilla alueilla auto on ikääntyneille edellytys toimivan arjen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Mikäli heillä ei ole mahdollisuutta käyttää autoa, tulee tästä väistämättä arjen hankaluuksia ja enenevää palveluiden tarpeen kasvua, kauppa, pankki ja muissa asiointipalveluiden toteuttamisessa. Siten se tulee myös kasvattamaan sote-palveluiden tarvetta ennenaikaisesti.

Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat epävarmoja, koska tietoa julkisessa perusterveydenhuollossa laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärästä tai siihen liittyvästä työmäärästä ei ole saatavilla. Lausuntoa tarvitsevan näkökulmasta selkeä uhka on, että tehtävän siirtyessä yksityisille palveluntuottajille, se tulee nostamaan tarkastuksesta ja lausunnosta perittävää maksua ja siten kasvattaa kansalaisen maksutaakkaa.

SuPer ei kannata esitettyä rajausta. Ajokorttitarkastusten ja -lausuntojen antamisen vastuun siirtyessä yksityisille palveluntuottajille, tulee se nostamaan myös niiden hintaa, joka kasvattaa ennestään maksutaakkaa kansalaiselle. Korkeammassa sosiaalekonomisessa asemassa olevan olevalla on paremmat mahdollisuudet ostaa palveluita yksityiseltä palveluntuottajalta. Kaupungissa yksityisiä palveluntuottajia on runsaasti ja harvaan asutuilla alueilla saatavuus vaihtelee. Siten muutoksella on vaikutusta myös kansalaisten yhdenvertaisuuteen.

Esityksessä nostetaan esiin lääkärin ja sairaanhoitajan työmäärä ja sen lisääntyminen liittyen ajokorttitarkastuksiin ja -lausuntoihin. SuPer nostaa esiin sote-ammattilaisten työnjaon mahdollisuudet tehtävien jakamisessa. Erityisesti lähihoitajien rooli ajokorttitarkastusten toteuttamisessa tulisi hyödyntää. Lähihoitajat ovat sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivia, nimikesuojattuja ammattihenkilöitä, joilla on ammattitaito ja osaamista tehdä esimerkiksi tarkastuksiin liittyvä näöntarkastus. SuPer on aikaisemmissa lausunnoissa ottanut voimakkaasti kantaa terveysasemien työnjakoon ja tämä on yksi konkreettinen tapa. Ehdotuksiamme ovat lääkäri-lähihoitajatyöparimalli, nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeuden palauttaminen hoidon tarpeen arviointiin perusterveydenhuollossa sekä hoitajavastanotot.

SuPer toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollossa tulisi hyödyntää kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaaminen. Esityksessä ei ole kartoitettu kaikkia mahdollisuuksia, kuten eri ammattiryhmien välisen työnjaon laajentamista.

Helsingissä 7.8.2024

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Päivi Inberg
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisojohtaja

SuPeriin kuuluu 85 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Tarja Pajunen, 09 2727 9154
tarja.pajune@superliitto.fi